

НАРЕДБА за изискванията към соковете от плодове и някои сходни продукти, предназначени за консумация от човека

Приета с ПМС № 217 от 29.07.2022 г., обн., ДВ, бр. 62 от 5.08.2022 г., в сила от 20.08.2022 г.

Раздел I

Общи положения

Чл. 1. (1) С наредбата се определят изискванията относно наименованията, състава, характеристиките и етикетирането на сок от плодове, сок от плодове от концентрат, концентриран сок от плодове, сок от плодове, екстрахиран с вода, дехидратиран сок от плодове или сок на прах от плодове и нектар от плодове, наричани по-нататък "сокове от плодове" и "нектари от плодове".

(2) Наредбата не се прилага за напитки, чиито наименования, състав и характеристики не попадат в обхвата на изискванията на раздел II. За тях се прилагат общите изисквания за етикетиране, определени с Регламент (ЕС) № 1169/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 година за предоставянето на информация за храните на потребителите, за изменение на регламенти (ЕО) № 1924/2006 и (ЕО) № 1925/2006 на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 87/250/ЕИО на Комисията, Директива 90/496/ЕИО на Съвета, Директива 1999/10/ЕО на Комисията, Директива 2000/13/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, директиви 2002/67/ЕО и 2008/5/ЕО на Комисията и на Регламент (ЕО) № 608/2004 на Комисията (ОВ, L 304 от 22 ноември 2011 г.), наричан по-нататък "Регламент (ЕС) № 1169/2011", и с Наредбата за предоставянето на информация на потребителите за храните, приета с Постановление № 97 на Министерския съвет от 2021 г. (ДВ, бр. 25 от 2021 г.).

Раздел II

Изисквания към наименованията, състава и характеристиките на соковете от плодове и нектарите от плодове

Чл. 2. (1) Наименованието "сок от плодове" се използва за ферментиращ, но неферментирал продукт, получен от ядивната част на здрави, узрели, пресни, охладени или замразени плодове, от един или повече видове плодове, смесени заедно, с типичните за сока на плода, от който е получен, цвят, аромат и вкус.

(2) Ароматът, пулпът и клетките на плодове, които се получават с подходящите за целта физически методи от същите плодове, могат да бъдат възстановени в сока.

(3) Сок от citrusови плодове се приготвя от ядивната част на плода (ендокарп).

(4) Сок от зелени лимони (lima) може да се приготви от цели плодове.

(5) Сок, получен от плодове със семки, семена или кожица, не може да съдържа части

или компоненти от семки, семена или кожица.

(6) Изискването по ал. 5 не се прилага, когато части или компоненти от семки, семена или кожица не могат да бъдат отстранени посредством прилагане на добри производствени практики.

(7) При производството на сок от плодове се разрешава смесване на сок от плодове и плодово пюре.

Чл. 3. (1) Наименованието "сок от плодове от концентрат" се използва за продукт, получен чрез разреждане на концентриран сок от плодове, определен в чл. 4, с питейна вода, която отговаря на изискванията на Наредба № 9 от 2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели (обн., ДВ, бр. 30 от 2001 г.; изм. и доп., бр. 87 от 2007 г., бр. 1 от 2011 г., бр. 15 от 2012 г., бр. 102 от 2014 г. и бр. 6 от 2018 г.).

(2) Полученият сок от плодове по ал. 1 трябва да има съдържание на твърди разтворими вещества, отговарящи на минималните стойности по скалата на Брикс за сокове от плодове от концентрат по приложение № 1.

(3) Когато се произвежда сок от концентрат на плод, който не е включен в списъка по приложение № 1, минималната стойност по скалата на Брикс за произведения сок следва да съответства на стойността за прясно екстрахиран сок от плода, използван за производството на концентрата.

(4) Ароматът, пулпът и клетките на плодове, които се получават с подходящите за целта физически методи от същите плодове, могат да бъдат възстановени в сока от плодове от концентрат.

(5) Сокът от плодове от концентрат се приготвя чрез подходящи процеси, които запазват съществените физични, химични, органолептични и хранителни характеристики на среден тип сок, произведен от същите плодове.

(6) При производството на сокове от плодове от концентрат е разрешено смесването на сок от плодове и/или концентриран сок от плодове с плодови пюрета и/или концентрирано плодово пюре.

Чл. 4. (1) Наименованието "концентриран сок от плодове" се използва за продукт, получен от сок от един или повече видове плодове чрез отстраняване с физически методи на определена част от водното му съдържание. Когато концентрираният сок от плодове е предназначен за директна консумация, трябва да е отстранено най-малко 50 на сто от водното съдържание на сока от плодове.

(2) Ароматът, пулпът и клетките на плодове, които се получават с подходящите за целта физически методи от същите видове плодове, могат да бъдат възстановени в концентрирания сок от плодове.

Чл. 5. Наименованието "дехидратиран сок от плодове" или "сок на прах от плодове" се използва за продукт, получен от сок от един или повече видове плодове чрез почти пълното отстраняване с физически методи на водното съдържание.

Чл. 6. Наименованието "сок от плодове, екстрахиран с вода" се използва за продукт, получен чрез екстракция с вода (по метод "in-line" – дифузия) от:

1. месести цели плодове, чийто сок не може да бъде извлечен чрез физически методи, или
2. изсушени цели плодове.

Чл. 7. (1) Наименованието "нектар от плодове" се използва за ферментиращ, но неферментирал продукт, получен чрез добавяне на вода, със или без добавяне на захари и/или мед към соковете от плодове по чл. 2 – 6, към плодово пюре, към концентрирано плодово пюре или към смес от тези продукти, и който отговаря на изискванията по приложение № 2.

(2) В съответствие с изискванията на Регламент (ЕО) № 1924/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 20 декември 2006 година относно хранителни и здравни претенции за храните (специално българско издание, глава 15, том 18) в нектарите от плодове, произвеждани без добавяне на захари или с намалено енергийно съдържание, захарите могат да бъдат заменени изцяло или частично с подсладители при спазване изискванията на Регламент (ЕО) № 1333/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2008 година относно добавките в храните (ОВ, L 354 от 31 декември 2008 г.), наричан по-нататък "Регламент (ЕО) № 1333/2008".

(3) Ароматът, пулпът и клетките на плодове, които се получават с подходящите за целта физически методи от същите видове плодове, могат да бъдат възстановени в нектара от плодове.

Чл. 8. При производството на сокове от плодове и нектари от плодове могат да се добавят само следните съставки:

1. витамини и минерали, разрешени с Регламент (ЕО) № 1925/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 20 декември 2006 г. относно влагането на витамини, минерали и някои други вещества в храните (специално българско издание, глава 13, том 59);
2. добавки в храните, разрешени в съответствие с Регламент (ЕО) № 1333/2008.

Чл. 9. При производството на сок от плодове, сок от плодове от концентрат и концентриран сок от плодове освен съставките по чл. 8 се разрешава влагането и на възстановени аромат, пулп и клетки.

Чл. 10. Възстановяването на соли на винена киселина се разрешава само в сок от грозде.

Чл. 11. (1) При производството на нектари от плодове освен съставките по чл. 8 се разрешава и влагането на:

1. възстановени аромат, пулп и клетки;
2. захари и/или мед в количество не по-голямо от 20 на сто от общото тегло на

крайния продукт, и/или

3. подсладители.

(2) Претенция, че нектар от плодове е "без добавени захари", както и всяка друга претенция със същото значение за потребителя може да бъде направена само за продукт, който не съдържа добавени моно- или дизахариди, или друга храна, използвана заради подслаждащите ѝ свойства, включително подсладители, определени с Регламент (ЕО) № 1333/2008.

Чл. 12. При производството на продуктите по т. 1, 2.1, 3, 6 и 9 от приложение № 3 се разрешава добавянето на захари и/или мед.

Чл. 13. За регулиране на киселия вкус при производството на сокове от плодове и нектари от плодове се разрешава прибавянето на лимонов сок и/или сок от зелени лимони, и/или концентриран лимонов сок, и/или концентриран сок от зелени лимони в количество не повече от 3 g на литър краен продукт, изразено като безводна лимонена киселина.

Чл. 14. При производството на доматиен сок и доматиен сок от концентрат в допълнение към съставките по чл. 8 се разрешава и влагането на сол, подправки и ароматични билки.

Чл. 15. (1) При производството на сокове от плодове, плодови пюре и нектари, носещи обозначения на използвания плод или общоприетото наименование на продукта, се използват видовете плодове, съответстващи на ботаническото наименование по приложение № 1. За видовете плодове, които не са включени в приложение № 1, се използва точното ботаническо или общоприето наименование.

(2) Стойността по скалата на Брикс за соковете от плодове е тази за прясно екстрахиран сок от плода и не може да бъде променяна, освен когато се смесва със сок от същия вид плод.

(3) Минималната стойност по скалата на Брикс за сок от плодове или плодово пюре, произведени от концентрат, е определена в приложение № 1 и изключва твърдите разтворими вещества на допълнително вложени незадължителни съставки или добавки.

Чл. 16. При производството на сокове от плодове и нектари от плодове се разрешава използването само на:

1. следните технологични практики:

а) механични екстракционни процеси;

б) обичайни физически процеси, включително екстракция с вода (по метод "in-line" – дифузия) на ядивната част на плодове, с изключение на грозде, за производство на концентрирани сокове от плодове, при условие че така получените концентрирани сокове от плодове отговарят на изискванията на чл. 2 и 3;

в) десулфитиране с механични процеси при производството на сок от грозде,

сулфитирано със серен диоксид, при условие че общото количество серен диоксид, съдържащо се в крайния продукт, е не повече от 10 mg на литър;

2. следните вещества:

а) ензимни препарати: пектолитични, протеолитични и амилолитични, отговарящи на изискванията на Регламент (ЕО) № 1332/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2008 година относно ензимите в храните и за изменение на Директива 83/417/ЕИО на Съвета, Регламент (ЕО) № 1493/1999 на Съвета, Директива 2000/13/ЕО, Директива 2001/112/ЕО на Съвета и Регламент (ЕО) № 258/97 (ОВ, L 354 от 31 декември 2008 г.);

б) желатин за хранителни цели;

в) танини;

г) силика зол (Silica sol);

д) въглен;

е) азот;

ж) бентонит като адсорбираща глина;

з) химически инертни спомагателни средства за филтрация и агенти за утаяване, като перлит, отмит диатомит, целулоза, неразтворим полиамид, поливинилполипиролидон и полистирол, които отговарят на изискванията на Регламент (ЕО) № 1935/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 27 октомври 2004 година относно материалите и предметите, предназначени за контакт с храни, и за отмяна на директиви 80/590/ЕИО и 89/109/ЕИО (специално българско издание, глава 13, том 45), наричан по-нататък "Регламент (ЕО) № 1935/2004";

и) химически инертни спомагателни средства за абсорбция, които отговарят на изискванията на Регламент (ЕО) № 1935/2004 и които се използват за намаляване съдържанието на нарингин и лимонид в сока от цитрусови плодове, без да се изменя значително съдържанието на лимонидни глюкозиди, киселини, захари (включително олигозахариди) или на минерали;

к) растителни протеини, извлечени от пшеница, грах или картофи, за избистряне.

Раздел III Изисквания към етикетиранието на соковете от плодове и нектарите от плодове

Чл. 17. (1) Предлаганите на пазара сокове от плодове и нектари от плодове се обозначават с наименованията по чл. 2 – 7, когато отговарят на изискванията по раздел II.

(2) За някои продукти по ал. 1 могат да се използват като алтернатива и специфичните обозначения на езика при условията по приложение № 3.

(3) Наименованията по ал. 1 и 2 се използват в търговските наименования единствено

на продукти, които отговарят на изискванията на наредбата.

Чл. 18. Предлаганите на пазара сокове от плодове и нектари от плодове се етикетират съгласно изискванията на Регламент (ЕС) № 1169/2011 и на Наредбата за предоставянето на информация на потребителите за храните.

Чл. 19. Когато сок от плодове и нектар от плодове е получен само от един вид плод, в наименованието му думата "плод" се заменя с името на плода.

Чл. 20. (1) Към наименованието на соковете от плодове и нектарите от плодове, които са произведени от два или повече видове плодове, с изключение на случаите, при които лимоновият сок и/или сокът от зелени лимони е използван като подкиселител съгласно чл. 13, се добавят имената на използваните плодове, изброени в низходящ ред, съобразно количеството на вложените сокове или пюреа от тях.

(2) Когато сок от плодове и нектар от плодове е произведен от три или повече видове плодове, се допуска вместо изброяването на имената на използваните плодове да се използва изразът "няколко вида плодове" или друг еднозначен термин или да се посочи броят на видовете вложени плодове.

Чл. 21. Технологично необходимите вещества за възстановяване на първоначалното състояние на соковете от плодове и нектарите от плодове могат да не се включват в обявения върху етикета списък на съставките.

Чл. 22. Когато към сок от плодове са добавени повече от необходимите за възстановяване пулп или клетки, това се означава при етикетирането.

Чл. 23. При етикетирането на концентриран сок от плодове, който не е предназначен за предлагане на крайния потребител, се отбелязват наличието и количеството на добавените лимонов сок, сок от зелени лимони или киселини, разрешени за влагане в храни съгласно Регламент (ЕО) № 1333/2008. Тази информация се нанася на опаковката или върху етикета, трайно прикрепен към опаковката, или в придружаващата документация.

Чл. 24. (1) При етикетирането на смес от сок от плодове и сок от плодове от концентрат и на нектар от плодове, произведен отчасти или изцяло от един или повече концентрирани продукти, върху етикета се изписват и изразите "от концентрат/и" или "частично от концентрат/и" в зависимост от случая.

(2) Информацията по ал. 1 трябва да е разположена в близост до наименованието на сока от плодове или нектара от плодове, да е изписана четливо и да се вижда ясно.

Чл. 25. (1) При етикетирането на нектари от плодове минималното съдържание на сок от плодове, пюре от плодове или смес от тях се обозначава чрез изрече: "съдържание на плодове: "минимум ... %". Тази информация се нанася на едно зрително поле с наименованието на нектара.

(2) При етикетирането на нектар от плодове, който съдържа естествени захари, върху етикета може да се поставя и следният текст: "Съдържа естествени захари".

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. По смисъла на наредбата:

1. "Аромат" е аромат за възстановяване, който се получава от ядивните части на плода чрез обработването му с подходящи физически процеси, включително пресоване, екстракция, дестилация, филтриране, адсорбция, изпаряване, фракциониране и концентриране. Тези физически процеси могат да се използват за запазване, консервиране или стабилизиране качеството на аромата. Ароматът може също да се получи от студено пресовано масло от корите на цитрусови плодове и от компоненти от костилките на плодовете.

2. "Захари" са:

а) захарите, определени с Наредбата за изискванията към захарите, предназначени за консумация от човека, приета с ПМС № 209 от 2002 г., по чл. 5 от Закона за храните;

б) фруктозен сироп;

в) захари, извлечени от плодове.

3. "Концентрирано плодово пюре" е продукт, получен от плодовото пюре чрез отстраняване с физически методи на определена част от водното му съдържание. Концентрираното плодово пюре може да има възстановен аромат, който трябва да бъде получен от същия вид плод чрез подходящи за целта физически методи по чл. 16, т. 1.

4. "Мед" е продукт, определен с Наредбата за изискванията към пчелния мед, предназначен за консумация от човека, приета с ПМС № 196 от 2002 г., по чл. 5 от Закона за храните.

5. "Плод" са всички видове плодове, включително домати. Плодовете трябва да са здрави, достатъчно узрели, пресни или консервирани чрез физически методи или чрез обработка/обработки, включително обработки след обирване на плодовете в съответствие с правото на Европейския съюз.

6. "Плодово пюре" е ферментиращ, но неферментирал продукт, получен чрез пресяване, стриване и смилане на ядивната част на цели или обелени плодове, без да се отстранява сокът.

7. "Пулп или клетки" са продукти, получени от ядивните части на плод от един и същ вид, без отстраняване на сока, като за цитрусовите плодове това са соковите торбички от месестата част на плода (ендокарп).

§ 2. С тази наредба се въвеждат изискванията на:

1. Директива 2001/112/ЕО на Съвета от 20 декември 2001 година относно соковете от плодове и някои сходни продукти, предназначени за консумация от човека (специално българско издание, глава 3, том 40).

2. Директива 2009/106/ЕО на Комисията от 14 август 2009 година за изменение на Директива 2001/112/ЕО на Съвета относно соковете от плодове и някои сходни продукти, предназначени за консумация от човека (ОВ, L 212 от 15 август 2009 г.).

3. Директива 2012/12/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 19 април 2012 година за изменение на Директива 2001/112/ЕО на Съвета относно соковете от плодове и някои сходни продукти, предназначени за консумация от човека (ОВ, L 115 от 27 април 2012 г.).

ЗАКЛЮЧИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 3. Наредбата се приема на основание чл. 5 от Закона за храните.

Приложение 1 КЪМ

чл. 3, ал. 2

Минимални стойности по скалата на Брикс за сокове от плодове или плодови пюре, произведени от концентрат

Общо наименование на плода	Ботаническо наименование	Минимални стойности по скалата на Брикс за сок от плодове или плодово пюре, произведени от концентрат
Ябълка(*)	<i>Malus domestica</i> Borkh.	11,2
Кайсия(**)	<i>Prunus armeniaca</i> L.	11,2
Банан(**)	<i>Musa x paradisiaca</i> L. (без plantains)	21,0
Касис(*)	<i>Ribes nigrum</i> L.	11,0
Грозде(*)	<i>Vitis vinifera</i> L. или хибриди от него <i>Vitis labrusca</i> L. или хибриди от него	15,9
Грейпфрут(*)	<i>Citrus x paradisi</i> Macfad.	10,0
Гуава(**)	<i>Psidium guajava</i> L.	8,5
Лимон(*)	<i>Citrus limon</i> (L.) Burm.f.	8,0
Манго(**)	<i>Mangifera indica</i> L.	13,5
Портокал(*)	<i>Citrus sinensis</i> (L.) Osbeck	11,2
Плод от пасифлора/Маракучя(*)	<i>Passiflora edulis</i> Sims	12,0
Праскова(**)	<i>Prunus persica</i> (L.) Batsch var. <i>persica</i>	10,0
Круша(**)	<i>Pyrus communis</i> L.	11,9

Ананас(*)	<i>Ananas comosus</i> (L.) Merr.	12,8
Малина(*)	<i>Rubus idaeus</i> L.	7,0
Вишна(*)	<i>Prunus cerasus</i> L.	13,5
Ягода(*)	<i>Fragaria x ananassa</i> Duch.	7,0
Домат(*)	<i>Lycopersicon esculentum</i> , Mill.	5,0
Мандарина(*)	<i>Citrus reticulata</i> Blanco	11,2

Забележки:

1. За продуктите, маркирани с една звездичка (*) и произведени под формата на сок, минималната относителна плътност се определя по отношение на водата при температура 20/20 °C.

2. За продуктите, маркирани с две звездички (**) и произведени под формата на пюре, се определя само минимална некоригирана стойност по скалата на Брикс (без корекции за киселинност).

Приложение 2 към

чл. 7, ал. 1

Изисквания към нектари от плодове

Нектар от плодове, получен от:	Минимално съдържание на сок и/или пюре (% от обема на крайния продукт)
I. Плодове, чийто сок е с неприятен кисел вкус в натурално състояние	
Плод от пасифлора/Маракуя	25
Ниранжила (<i>Quito naranjillos</i>)	25
Касис	25
Бяло френско грозде	25
Червено френско грозде	25
Цариградско грозде	30
Ракитник/Облепиха/Морски зърнастец	25
Трънки	30
Сливи	30
<i>Quetsches</i> (вид сливи)	30
Офика/плод калина	40
Шипка	35
Вишни	40
Череши	40
Боровинки (черни)	50
Плодове на бъз	40
Малини	40
Кайсии	40
Ягоди	40
Черници/Къпини	30
Червени боровинки	50

Дюли	25
Лимони и зелени лимони	25
Други плодове от тази категория	
II. Нискокиселинни, месести или силно ароматни плодове, чийто сок е с неприятен вкус в натурално състояние	
Манго	25
Банани	25
Гуава	25
Папая	25
Личи	25
Неаполитански мушмули	25
Гуанабана – едри сочни кисели плодове (<i>Soursop</i>)	25
Волско сърце или <i>Annona reticulata</i>	25
	25
Захарни ябълки (<i>Annona cherimola</i>)	25
Нар	25
Плодове на кашу (<i>Anacardium occidentale</i>)	25
Испански сливи (<i>Spondias purpurea</i>)	
<i>Spondias tuberosa</i>	
Други плодове от тази категория	
III. Плодове, чийто сок е с приятен вкус в натурално състояние	
Ябълки	50
Круши	50
Праскови	50
Цитрусови плодове, с изключение на лимони и зелени лимони	50
Ананаси	50
Домати	50
Други плодове от същата категория	

Приложение 3 към
чл. 12

Специфични обозначения за някои продукти по чл. 2 – 7

1. Обозначението "vruchtendrank": за нектари от плодове.
2. Обозначението "Su?most" може да се използва само в съчетание с наименованията "Fruchtsaft" или "Fruchtnektar":
 - 2.1. нектари от плодове, получени изключително от сокове от плодове, концентрирани сокове от плодове или от смес от тези продукти, които не могат да се консумират в това състояние поради високата им естествена киселинност;

- 2.2. сокове от плодове, получени от ябълки или круши, при необходимост, с добавени ябълки, но без добавени захари.
3. Обозначението "succo e polpa" или "sumo e polpa": за нектари от плодове, получени изключително от плодово пюре и/или концентрирано плодово пюре.
4. Обозначението "áblemst": за сок от ябълки без добавена захар.
5. Обозначението "sur ... saft", допълнено с наименование на датски език за използвания плод: за соковете без добавена захар, получени от касис, череши, червено френско грозде, бяло френско грозде, малини, ягоди или плодове на бъз.
6. Обозначението "sod ... saft" или "sodet ... saft", допълнено с наименование на датски език за използвания плод: за соковете, получени от този плод, с повече от 200 грама добавена захар на литър.
7. Обозначението "appelmust/applemust": за сока от ябълки без добавени захари.
8. Обозначението "mosto": синоним на сок от грозде.
9. Обозначението "smiltserksku sula ar cukuru" или "astelpaju mahl suhkruga", или "slodzony sok z rokitnika": за сокове, получени от плодове на раkitник, съдържащи не повече от 140 g добавена захар на литър.